

8. Робоча програма курсу "Загальні основи педагогіки" для студ. стаціонару спец. "Початкове навчання" / Укл. Г.Г. Кіт. – Вінниця, 2005. – 57 с.
9. Робоча програма курсу "Основи наукових досліджень" для студентів стаціонару спец. "Початкове навчання" / Укл. Г. Г. Кіт. – Вінниця, 2005. – 46 с.

Стрилец С. И.

МОДЕЛЬ ПОДГОТОВКИ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ ИННОВАЦИОННЫМИ СРЕДСТВАМИ

В статье утверждается, что главная задача создания модели подготовки учителей начальных классов инновационными средствами – теоретически обосновать и предложить практическую реализацию концепции развития инновационных технологий обучения. Определены цель, задачи, изложено содержание, этапы подготовки учителей начального звена образования инновационными средствами. В работе заявлено, что предложенная модель станет инструментом достижения высокого качества высшего образования в соответствии с потребностями развития личности, экономики и общества на основе современных образовательных технологий.

Ключевые слова: модель, подготовка учителей начальных классов инновационные средства.

Strilets S. I.

MODEL OF PRIMARY TEACHERS TRAINING BY MEANS OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES

In the article it is confirmed that the main task of creating the model of Primary Teachers training by innovative means is to substantiate theoretically and to work out practically the conception of innovative learning technologies. Its aim and tasks are determined, the contents, stages of primary teachers training by innovative means are defined. The offered model will promote rising of higher education level according to the demands of personality development, economics and society on the basis of educational technologies.

Key words: model, Primary Teachers training, innovative means.

УДК 378.147-057.87:81'25:004

Тарасенко Р.О.

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОТРЕБ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ

Розглянуто питання забезпечення інформаційних потреб майбутніх перекладачів при підготовці до здійснення фахової діяльності в умовах сучасного інформаційного простору. Висвітлено особливості світових інформаційних ресурсів аграрного спрямування та перспективи їх використання в процесі підготовки перекладачів відповідно до сучасних вимог аграрного виробництва.

Ключові слова: інформаційні потреби, аграрна галузь, інформаційні бази даних, тематичні рубрики, перекладач.

Розширення політичних та соціально-економічних зв'язків України із зарубіжними країнами, глобалізація багатьох суспільно-важливих процесів, пошук шляхів протистоянь світовим викликам, головним серед яких є продовольча криза, докорінним чином змінюють національну стратегію в галузі сільського господарства. Це знайшло своє відображення у Законі України "Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року", де зазначено, що державна аграрна політика базується на національних пріоритетах і враховує необхідність інтеграції України до Європейського Союзу та світового економічного

простору. Однією із стратегічних цілей, визначених цією політикою, є перетворення аграрного сектору на високоефективний, конкурентоспроможний на внутрішньому та зовнішньому ринках сектор економіки держави [3]. Реалізація такої політики передбачає залучення до міжнародних проектів, які концентрують сучасні досягнення науки та високі технології, спрямовані на вирішення продовольчих потреб країни та розвиток сільського господарства.

Все це, безумовно, вимагає підготовки дедалі більшої кількості фахівців, які вільно володіють іноземними мовами і здатні забезпечити якісний переклад спеціалізованої інформації, науково-технічної літератури та документації за галузевою специфікою. Тому актуальним є виявлення ефективних шляхів забезпечення інформаційних потреб майбутніх перекладачів, які будуть здійснювати свою професійну діяльність в аграрному секторі економіки України.

Мета статті – розглянути шляхи забезпечення інформаційних потреб майбутніх перекладачів з урахуванням особливостей аграрної галузі.

Окрім аспекти професійної підготовки майбутніх перекладачів, визначення їхньої ролі та місця у сучасних процесах розвитку суспільства й міжнародній співпраці у політичній і економічній сферах висвітлювали у своїх працях вітчизняні дослідники В. Радчук, Н. Соболев, С. Панова, Л. Тархова, Л. Черноватий, А. Янковець та ін. Пов'язані з цим проблеми художнього і науково-технічного перекладу вивчали такі вітчизняні й зарубіжні науковці, як Т. Казакова, В. Карабан, Т. Кияк, Д. Кожанов, І. Корунець, Г. Наконечна та ін. Проте питання виявлення шляхів забезпечення інформаційних потреб майбутніх перекладачів аграрної галузі потребує окремого дослідження.

Тенденції розвитку сучасного аграрного ринку праці визначають зростання попиту на фахівців з перекладу науково-технічної літератури агробіологічного, природоохоронного, економічного, інженерно-технічного спрямування, а також документації у галузі якості та безпеки сільськогосподарської продукції. Процес підготовки зазначених фахівців має враховувати ряд особливостей, які дозволять майбутньому перекладачеві використовувати інформаційний простір відповідно до сучасних потреб фахової діяльності, пов'язаних із аграрним виробництвом. Зокрема, ці особливості передбачають набуття умінь та навичок визначати власні інформаційні потреби та знаходити шляхи їх забезпечення для вирішення професійних задач перекладача. При цьому варто відмітити, що процес перекладу може бути визначений, як вид обробки інформації з метою максимально адекватного передавання змісту та форми оригіналу засобами іншої мови з урахуванням міжкультурних відмінностей, прагматичного аспекту реципієнта та особливостей особистості перекладача [5]. Тому у процесі професійної підготовки майбутніх перекладачів необхідно сприяти усвідомленню ними провідної ролі роботи з інформацією при здійсненні перекладу та зосередити особливу увагу на можливостях її повноцінного забезпечення.

Розглядаючи використання інформації у процесі перекладу, можна визначити такі основні етапи роботи перекладача технічної літератури: сприйняття інформації; аналіз та оцінка отриманої інформації; упорядкування отриманої інформації; створення нової інформації; аналіз створеної інформації; передавання створеної інформації; перевірка сприйняття переданої інформації; за необхідності корекція переданої інформації [4].

Ураховуючи значущість інформації на кожному із етапів перекладу та особливості перекладацької діяльності в аграрній галузі, вважаємо, що насамперед доцільно визначити інформаційні потреби перекладача, який спеціалізується у цій сфері.

З цією метою звернемось до класифікації інформаційних потреб у сфері науки і техніки, запропонованої А. Висоцьким:

- 1) потреби в інформації, яка може знайти безпосереднє застосування в поточній роботі;
- 2) потреби в інформації про те, як слід "мислити", тобто які методи і способи осмислення матеріалу слід застосовувати;

- 3) потреби в інформації про поняття, теорії й ідеї, необхідні для реалізації дослідницьких програм;
- 4) потреби в інформації, необхідній для роботи і керівництва нею;
- 5) потреби в інформації про досягнення науки в різних областях і особливо в області діяльності [2].

Однак, зазначимо, що ця загальна класифікація інформаційних вимагає потребує подальшої конкретизації з урахуванням специфіки діяльності перекладача саме в аграрній галузі економіки.

Крім того, важливо врахувати і загальні вимоги до перекладача науково-технічної літератури, які включають:

- вільне володіння мовою у письмовій та усній формах;
- здатність адекватно відтворювати зміст і мовну форму представленого тексту в перекладі;
- володіння достатніми знаннями про політичні, економічні та культурні структури і проблеми відповідної галузі;
- знання про відповідні технічні засоби;
- опанування наукової термінології у галузі здійснення професійної діяльності.

Спираючись на вище зазначені загальні вимоги до перекладачів науково-технічної літератури, результати досліджень вітчизняних і зарубіжних науковців та з урахуванням практики професійної підготовки перекладачів, виокремили такі інформаційні потреби перекладача аграрної галузі:

- виявлення та розуміння потрібних джерел інформації;
- розуміння предметної галузі;
- формування тезауруса;
- підбір загальних та тематичних словників;
- вивчення довідкової літератури;
- консультування з фахівцями;
- знаходження відповідних мовних засобів для передачі значень термінів слів та словосполучень.

Забезпечення цих інформаційних потреб у процесі навчання та професійної діяльності перекладача може бути здійснено шляхом використання таких інформаційних ресурсів, як пошукові системи, електронні каталоги, електронні бібліотеки та журнали, електронні енциклопедії, текстові корпуси, галузеві портали для здійснення інформаційно-довідкового пошуку аграрної тематики, електронні лінгвістичні словники, інтерактивні засоби комунікації, перекладацькі форуми, системи термінологічного забезпечення, електронні двомовні словники загального та спеціального призначення для добору відповідностей та еквівалентів при перекладі тощо.

При цьому необхідно зазначити, що всі перераховані ресурси мають бути зорієнтовані на специфіку сільськогосподарського виробництва та сприяти здійсненню перекладацької діяльності з урахуванням особливостей аграрної термінології. Особливе значення серед них посідають ресурси всесвітньої організації з сільського господарства FAO (Food and Agricultural Organization) при ООН, які включають найновішу інформацію з різних галузей сільського господарства та суміжних наук. Доступ до цих ресурсів став можливий через депозитарні бібліотеки FAO, статус яких вона надає найкращим науковим бібліотекам аграрного спрямування. Зокрема, в Україні статус депозитарної бібліотеки FAO надано тільки науковій бібліотеці Національного університету біоресурсів та природокористування України. Завдяки цьому статусу бібліотека щороку отримує найновіші публікації FAO, які стосуються сільського господарства, генетики, біотехнології, рибництва, продовольчої політики тощо. Ці публікації надаються у вигляді доповідей FAO про стан сільського господарства у регіонах, звітів про роботу підкомітетів організації, рекомендацій щодо ведення різних галузей сільського господарства, статистичних звітів, матеріалів міжнародних конференцій та симпозіумів, збірників міжнародних стандартів на харчові

продукти (Кодекс Аліментаріус) та інших матеріалів. При цьому важливо відмітити, що всі збірники міжнародних стандартів на харчові продукти надаються FAO англійською та російською мовами. Двомовні аналоги надаються також і з цілого ряду інших публікацій. Таке інформаційне забезпечення створює унікальні умови для формування фахових компетенцій майбутніх перекладачів в аграрній галузі, які базуються на можливості опрацювання досконалого, юридично та фахово адекватного перекладу нормативних документів, які є основою при взаємодії країн в галузі продовольства на міжнародному рівні, а відповідно і одним з головних об'єктів діяльності перекладача.

Як уже зазначалося, одним із шляхів забезпечення інформаційних потреб перекладача може бути також використання електронних бібліотек та журналів. При цьому мова йде не про окремі видання, а про бази даних, які забезпечують структурування за рубриками наукових публікацій та журналів, визначення умов та порядку доступу до реферативних чи повнотекстових матеріалів публікацій. Найбільший інтерес, з точки зору забезпечення інформаційних потреб майбутнього перекладача для аграрної галузі, викликають бази даних, які концентрують матеріали сільськогосподарського спрямування. Нині існує велика кількість таких баз даних, які включають бібліографічні записи, реферати документів, повнотекстові матеріали щодо сільського господарства і суміжних галузей. Перелік їх тематичних рубрик, як правило, охоплює широкий спектр галузей сільського господарства, зокрема: екологія, охорона природи, ботаніка, біологія, генетика, економіка сільського господарства, ветеринарія, лісове господарство, організація і управління сільськогосподарським виробництвом, механізація сільського господарства, ґрунтознавство, агротехніка, сільськогосподарська меліорація, добрива, шкідники, хвороби і захист рослин, біохімія, мікробіологія, рільництво, садівництво, плідівництво, овочівництво, квітникарство, тваринництво, продукція тваринництва, бджільництво, мисливство, рибальство, рибництво, переробка сільськогосподарської продукції, харчування. Найбільш відомими і потужними серед них є такі:

- AGRIS - International Information System for the Agricultural Sciences and Technology - міжнародна інформаційна система з сільськогосподарських наук і технологій. Забезпечується національними центрами країн-членів FAO і Координаційним центром AGRIS у Римі з 1975 р. Обсяг записів становить 2,7 млн. Матеріали подані англійською мовою.

- AGORA - Access to Global Online Research in Agriculture - глобальні дослідження в сільському господарстві. Забезпечується Продовольчою сільськогосподарською організацією ООН (FAO). Матеріали подані англійською, арабською, іспанською, французькою мовами.

- AGRICOLA - Agricultural On-Line Access - інформаційна система США із сільського господарства. Забезпечується Національною сільськогосподарською бібліотекою США з 1970 р. Обсяг записів становить 4,8 млн. Матеріали подані англійською мовою.

- CAB Abstracts - The World's Leading Agriculture Database - Міжнародна інформаційна система із сільськогосподарських наук і технологій. Забезпечується Сільськогосподарським бюро британської Співдружності CAB International з 1972 р. Обсяг записів становить 6,3 млн. Матеріали подані англійською мовою.

- FSTA - Food Science and Technology Abstracts - Міжнародна реферативна система з продовольства і технологій. Забезпечується Міжнародною інформаційною службою з продовольства IFIS з 1969 р. Обсяг записів становить 890 тис. Матеріали подані англійською мовою.

- EBSCO - Бази даних компанії EBSCO Publishing. Включають бібліографічні записи і повні тексти зі світового потоку публікацій із сільського господарства й суміжних галузей у базах даних: CAB Abstracts, Agricola, FSTA, Academic Search Complete, із суспільних, гуманітарних, природничих, технічних, медичних наук в базах даних: MEDLINE, Business Source Premier, Regional Business News, Health Source - Consumer Edition, Health Source: Nursing / Academic Edition, Library, Information Science & Technology Abstracts, Newspaper

Source, GreenFILE, MasterFILE Premier, ERIC, Academic Search Premier, Business Source Complete. Забезпечується компанією EBSCO Publishing. Матеріали подані англійською, російською та іншими мовами.

- DOAJ - Directory of Open Access Journals - доступ до повних текстів наукових журналів. Забезпечується Lund University Libraries, Head Office. Матеріали подані англійською мовою.

- Acta Horticulturae - база даних Міжнародного товариства садівників. Забезпечується Міжнародним товариством садівників ISHS. Матеріали подані англійською мовою.

- FAO Catalogue On-line - Інтерактивний каталог FAO. Забезпечується Меморіальною бібліотекою ім. Девіда Любліна. Матеріали подані на англійською, арабською, іспанською, французькою мовами.

- BioOne - доступ до повних текстів наукових журналів компанії BioOne. Включає повні тексти 160 наукових журналів. Забезпечується компанією BioOne. Матеріали подані англійською мовою [1].

Цей перелік можна ще суттєво продовжити. Але при цьому, щоб розглядати зазначені інформаційні ресурси як реальний шлях забезпечення інформаційних потреб майбутніх перекладачів, необхідно враховувати реальні умови доступу до них. Стосовно розглянутих баз даних ці умови можуть мати три рівні розмежування доступу: вільний доступ (матеріали є доступними без обмежень в електронному вигляді на відповідному сайті), передплатений (доступними є тематичні рубрики інформаційних баз, за які здійснена попередня оплата), оплачений (доступ до конкретного інформаційного ресурсу здійснюється за умови безпосередньої його оплати). Ці аспекти визначають провідну роль університетських бібліотек, які співпрацюють з міжнародними організаціями з метою пошуку взаємовигідних умов використання інформаційних баз.

Отже, зазначений перелік інформаційних матеріалів, їх різноманіття щодо охоплених галузей сільськогосподарського виробництва є неоціненним інформаційним ресурсом. Забезпечення інформаційних потреб майбутнього перекладача для аграрної галузі у процесі навчання шляхом використання інформаційних ресурсів у вигляді депозитарних бібліотек та баз даних електронних публікацій аграрного спрямування є підґрунтям для формування цілого ряду як фахових, так і інформаційних компетенцій. Зокрема, на основі зазначених матеріалів можуть формуватися вміння пошуку тематичного матеріалу, створення глосаріїв, відпрацювання навичок використання програмних продуктів типу CAT (Computer Assisted Translation) систем та TM (Translation Memory) систем для забезпечення автоматизації перекладу тощо. Саме тому ці напрями дослідження можуть стати предметом подальшого наукового пошуку.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Белорусская сельскохозяйственная библиотека [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://belal.by/basesr.html>
2. Высоцкий А. Потребности специалистов в научной информации: Общая характеристика состояния исследований / А. Высоцкий // НТИ. Сер. 1. – 1968. – №3. – С. 3-8.
3. Закон України "Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року" від 18.10.2005 № 2982-IV [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2982-15>
4. Нестерова О. Ю. Структурна модель професійної інформаційної культури фахівця у галузі перекладу / О. Ю. Нестерова // Проблеми сучасної педагогічної освіти [Текст]: зб. пр. Вип. 36, ч. 1: Серія: Педагогіка і психологія. – Ялта : РВВ КГУ, 2012. – С. 123-129.
5. Чужакин А.П. Основы последовательного перевода и переводческой скорописи + классификация видов последовательного перевода / А. Чужакин, С. Спиркина. – М.: Изд.дом "Экспримо", 2007. – 88 с.

Тарасенко Р.А.

**ПУТИ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ИНФОРМАЦИОННЫХ ПОТРЕБНОСТЕЙ
БУДУЩИХ ПЕРЕВОДЧИКОВ АГРАРНОЙ ОТРАСЛИ**

Рассмотрены вопросы обеспечения информационных потребностей будущих переводчиков при подготовке к осуществлению профессиональной деятельности в условиях современного информационного пространства. Освещены особенности мировых информационных ресурсов аграрного направления и перспективы их использования в процессе подготовки переводчиков в соответствии с современными требованиями аграрного производства

Ключевые слова: информационные потребности, аграрная отрасль, информационные базы данных, тематические рубрики, переводчик.

Tarasenko R.A.

**WAYS TO ENSURE THE INFORMATION NEEDS OF FUTURE TRANSLATORS IN
AGRICULTURAL SECTOR**

The article deals with questions of ensuring the information needs of future translators in training for professional activities in today's information space. Features of the world's information resources of agricultural areas and the prospects for their use in training translators in accordance with the current requirements of agricultural production are presented.

Key words: information needs, agricultural sector, information databases, subject headings, translator.

УДК 378.4

Терентьєва Н.О.

**ТЕНДЕНЦІЯ ПОЛІТИЗАЦІЇ: ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ НАУКОВОЇ
ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТІВ У ХХІ СТОЛІТТІ**

У статті представлено пріоритетні напрями розвитку системи вищої освіти України, окремі позиції державної підтримки у сфері наукової та інноваційної діяльності університетів у контексті тенденції політизації. Представлено аналітичний огляд окремих концепцій, національних доповідей, аналітичних довідок у світлі нової парадигми сталого розвитку.

Ключові слова: університет, парадигма, сталий розвиток, тенденції, пріоритети, тенденція політизації, інноваційна діяльність, наукова діяльність, змінні потреби, соціальна взаємодія.

2000 рік став не лише роком початку третього тисячоліття, а й роком, коли Україна разом з 189 країнами світу чітко окреслила цілі, пріоритети розвитку, цільові індикатори та часові рамки їх досягнення (Декларація Тисячоліття). Країна (її інтелектуальна еліта) усвідомила свою приналежність до світової спільноти і визначила кроки не тільки для самоідентифікації (пріоритет 90-х років ХХ століття), а й для інтеграції, співпраці, транскордонної співдружності тощо з метою збереження і забезпечення гідних умов для життя і праці людей. Частково це усвідомлення пов'язано і зі зміною парадигм суспільно-економічного розвитку. На зміну парадигми економічного зростання (сталі нефізичні параметри (технології, преференції тощо) і кориговані фізичні змінні (кількісні показники) параметри) приходять нова парадигма сталого розвитку (sustainable development) (обмежені / сталі фізичні параметри вимагають досягнення рівноваги між нефізичними змінними параметрами і біофізичною системою [3, с. 18-19], яка підтверджує окремі положення парадигми коеволюції, зокрема те, що "спроможність людства до адаптації буде завжди залишатись критично важливою" [там само, с. 15].